

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-861

25.9.2024

Ly Forsikring ASA

Næringsliv

Skade på leaset stillas – fal. § 1B-1.

Sikrede leaset et takoverbygg/stillas til sin produksjonsvirksomhet. En gang i tidsrommet mellom 11.1 og 12.1, kollapset stillaset. Sikrede meldte skaden til foretaket for dekning over enten ansvars- eller entreprenørforsikring. Under henvisning til unntak for skade på ting som er leiet eller lånt, avslo foretaket å dekke skaden over ansvarsforsikringen. Foretaket avslo også dekning over entreprenørforsikringen da det etter foretakets oppfatning ikke forelå noen byggearbeider, anleggsarbeider, monteringsarbeider eller installasjonsarbeider som skulle ende i overtakelse av "noe". Sikrede fastholdt at skaden var dekningsmessig og viste også til at foretaket hadde brutt sine veiledningsforpliktelser etter fal. § 1B-1, dersom den oppståtte skaden ikke var omfattet av de avtalte forsikringsdekningene. Nemndas flertall kom til at skaden ikke var omfattet av ansvarsforsikringen og bemerket blant annet at unntaket for skade på ting som er leiet, også kom til anvendelse på ting som var leaset. Flertallet kom videre til at skaden heller ikke var omfattet av entreprenørforsikringen da det ikke var skade på kontraktsarbeid som skulle overleveres, og da sikrede heller ikke hadde noen økonomisk interesse i stillaset. Flertallet kom også til at foretaket ikke hadde brutt sine prekontraktuelle plikter og viste blant annet til at sikrede ikke hadde forklart foretaket at han leaset utstyr.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på leaset takoverbygg/stillas under sikredes ansvars- eller entreprenørforsikring.

Sikrede, som er leverandør av ulike typer entreprenørtjenester blant annet til oppdrettsnæringen, har ansvarsforsikring med blant annet følgende vilkår:

(...)

3. ANSVARSFORSIKRINGEN OMFATTER

3.1 Selskapet svarer for sikredes rettslige erstatningsansvar for skade, se pkt. 3.2, som konstateres av denne eller skadelidte i forsikringstiden og som er voldt under utøvelse av den virksomhet som er angitt i forsikringsbeviset, herunder ansvar som eier eller bruker av fast eiendom som benyttes i virksomheten. Skaden blir å henføre til den forsikringsavtale som gjaldt da skaden først ble konstatert.

(...)

4. HVILKE BEGRENSNINGER SOM GJELDER

Uten særskilt avtale omfatter forsikringen **ikke** ansvar:

(...)

4.2 for skade på ting som sikrede har til

- salg, utleie, transport, fremvisning, demonstrasjon o.l.
- leie, lån, bruk eller oppbevaring.

(...)

Sikrede har videre entreprenørforsikring som dekker:

(...)

3. HVA SOM ER FORSIKRET

3.1 FORSIKRINGEN OMFATTER:

- sikredes risiko i henhold til kontrakt, eller
- arbeider utført for forsikringstakers egen regning og risiko for:
- utførte bygge-, anleggs-, monterings- og installasjonsarbeider
- materialer og utstyr som er ankommet på forsikringsstedet og som skal inngå i arbeidet
- materialer og utstyr byggherren har betalt forskudd for og materialer og utstyr byggherren har overgitt i entreprenørens besittelse

(...)

Tilleggsdekning til entreprenørforsikringen, "N60 Brakker og arbeidsutstyr" omfatter:

N60 BRAKKER OG ARBEIDSUTSTYR

1. HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR

Forsikringen gjelder for den som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringstaker).

(...)

3. HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

3.1 Maskiner, verktøy og hjelpeutstyr, boder, brakker, stålcontainere, verksteder, redskaper, tilriggingsutstyr og øvrig utstyr som anvendes for arbeidets gjennomføring, men ikke skal inngå i det ferdige bygget/anlegget. Forsikringen omfatter også yrkesverktøy tilhørende egne ansatte i de tilfeller den ansatte får godtgjørelse for å holde eget verktøy. Som yrkesverktøy regnes også alle bærbare datalagringsverktøy, så som PC/ Pda/ Tablets/ Mobiltelefon/ Fotoutstyr.

Forsikringssum fremgår av forsikringsbeviset.

3.2 Egne varer.

Forsikringssum fremgår av forsikringsbeviset.

3.3 Egne materialer og ting nevnt i pkt. 3.1 og 3.2 på fast forsikringssted angitt i forsikringsbeviset.

Forsikringssum fremgår av forsikringsbeviset.

Forsikringen omfatter ikke:

Tyveri av umonterte stillaser som lagres utendørs.

Maskiner med eget fremdriftsmaskineri og avmontert utstyr til disse, kraner, kompressorer, strømaggregater, sjøgående utstyr og luftfartøy. Bærbare kompressorer og strømaggregater er likevel omfattet av forsikringen.

4. HVILKE SKADER SOM ERSTATTES

Entreprenørvilkårets pkt. 4.1 utgår. I stedet svarer selskapet for følgende skader:

4.1 Brann, det vil si ild som er kommet løs.

Unntatt er skade på ting som med hensikt er utsatt for påvirkning av varme.

Sikkerhetsforskriften for brannskader er tilsvarende entreprenørvilkårets pkt. 5.2.1.

4.2 Ytre skadeårsaker.

I tillegg til unntakene i entreprenørvilkårenes pkt. 4.2, gjelder følgende unntak:

Skade som alene rammer lamper, rør, billedrør, bor, freser, kniver, stanser, sagblad, former, matriser, mønstervalser, elektroder, elektriske varmeelementer, filterduker, slipeskiver, slipesteiner og lignende utskiftbare deler og verktøy.

Skade på kjeder, kjettinger, wire og tau, remmer og transportbånd alene erstattes ikke.

Likevel erstattes skade som nevnt i entreprenørvilkårets pkt. 4.2.4.

Unntak i punkt 4.2.3 gjøres ikke gjeldende for gjenstander som er for store til å anbringes innendørs jf. sikkerhetsforskriftens punkt 5.6

Sikrede har vært forsikret i foretaket siden 2020. Styreleder i virksomheten hadde høsten 2023 møte med foretaket for gjennomgang av sikredes virksomhet og forsikringsbehov. Sikredes forsikringer ble justert utfra innmeldte behov med avtale om ansvarsforsikring og entreprenørforsikring. Det ble ikke skrevet noe referat fra møtet.

Sikrede leaset stillas med tak fra stillasleverandøren H. AS for å lette arbeidet med bygging av forflåter til oppdrettsnæringen. Det er opplyst at sluttkunden (mottaker av forflåten) skulle dekke kostnaden med taket. Stillaset ble montert av sikrede.

Stillaset kollapset i løpet av natten 11.1 /morgenen 12.1. Årsaken er ikke kjent.

Skaden ble meldt til foretaket umiddelbart. Foretaket avsto dekning 26.1.24 under henvisning til unntak i ansvarsforsikringen for skade på ting som sikrede har til leie, lån, bruk eller forvaring. Foretaket avviste videre at skaden var omfattet av entreprenørforsikringen.

Sikrede krever dekning for skaden under ansvarsforsikringen og bestrider at leaset materiell er unntatt. Unntaket gjelder skade på ting som er leiet eller lånt, og nevner ikke leasing. Entreprenørforsikringen unntar driftstap som følge av skade på maskin, inventar og løsøre som ikke er leiet, leaset eller lånt av forsikringstaker. Siden leiet og lånt er nevnt i begge vilkår, mens leaset kun er nevnt i entreprenørvilkåret, tilsier ordlyden at ansvarsforsikringen omfatter leaset materiell. Det er en forskjell på et rent leieforhold – hvor det er åpenbart at leietakeren aldri skal overta eierskapet til det man leier, og et leasingforhold – hvor formålet er å finansiere ervervet av et aktivum.

Sikrede anfører videre at stillaset også er dekket under tilleggsdekningen til entreprenørforsikringen, som omfatter "tilriggingsutstyr" og/eller "øvrig utstyr".

Sikrede anfører subsidiært at foretaket har brutt sin plikt til å identifisere sikredes krav og behov, jf. fal. § 1B-1. Dersom leaset materiale ikke er omfattet, har foretaket ikke forstått sikredes virksomhet og forretningsmodell. Dette må være foretakets risiko. Foretaket må dokumentere den rådgivning, informasjon og veiledning som er gitt.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at skade på stillaset er unntatt gjennom unntaket for skade på ting som er leiet, lånt mv. Leasing må likestilles med leie. Foretaket anfører videre at sikrede ikke har redegjort for noe ansvarsgrunnlag i saken fra sikredes side.

Foretaket anfører at entreprenørforsikringen ikke kommer til anvendelse da det ikke foreligger noen byggearbeider, anleggsarbeider, monteringsarbeider eller installasjonsarbeider som medfører overtakelse av "noe".

I alle tilfelle viser foretaket til unntakene i entreprenørdekningens pkt. 4.2.1, 4.2.5 og 4.2.6.

Foretaket bestrider at det har brutt sine forpliktelser etter fal. § 1B-1. Foretaket mottok ingen informasjon om leasingen av og oppføringen av stillaset med tak før skaden inntraff. Foretaket hadde ingen foranledning til å tilby andre forsikringer enn det som ble tilbudt i oversendelsen av 3.11.23. Sikrede tegnet næringsbyggforsikring for en plasthall i 2022 og må derfor ha hatt kunnskap om at det aktuelle stillaset med tak også måtte forsikres separat.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for skade på leaset stillas

1. under ansvarsforsikringen
2. under entreprenørforsikringen eller
3. som følge av brudd på fal. § 1B-1 (alminnelige prekontraktuelle plikter).

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Merete Anita Utgård, bemerker:

Flertallet mener foretaket må få medhold:

1 Ansvarsforsikringen

Sikredes ansvarsforsikring omfatter "sikredes rettslige erstatningsansvar for skade". Flertallet peker på at sikrede ikke har fremlagt noe krav fra eieren av stillaset, og heller ikke angitt noe ansvarsgrunnlag for et evt. ansvar for sikrede overfor eieren. I utgangspunktet er det derfor ikke dokumentert at ansvarsforsikringen utløses, og da er det heller ikke noen grunn for nemnda til å gå inn på unntakene. Sikrede har like fullt bedt om en uttalelse om forsikringens unntak "for skade på ting som sikrede har til ... leie, lån, bruk eller oppbevaring" kommer til anvendelse.

Uttrykket "leie" betyr bruk av en gjenstand som tilhører en annen mot betaling for bruken. Det kan være "leie" selv om betalingen også fungerer som nedbetaling for å oppnå eiendomsrett. Flertallet kan ikke se at "leasing" er noe annet enn "leie". Poenget med unntaket er at ansvarsforsikringen ikke omfatter gjenstander som sikrede har i sin varetekt og hvor risikoen for skade voldt av sikrede derfor er større enn ellers. Risikoen for skade på leasede ting i sikredes varetekt fremstår som den samme som risikoen for leiede ting.

Sikrede viser til entreprenørvilkårene, som også nevner leasing. Flertallet kan ikke se at dette er avgjørende for tolkning av ansvarsvilkårene. Det aktuelle unntaket er vanlig i ansvarsforsikring, og det er ikke gitt at det har vært behov for noen særlig regulering av leasede gjenstander under dette unntaket. Dette kan være annerledes i entreprenørvilkårene.

2 Entreprenørforsikringen

Sikredes entreprenør forsikring omfatter

- sikredes risiko i henhold til kontrakt, eller
- arbeider utført for forsikringstakers egen regning og risiko for:
- utførte bygge-, anleggs-, monterings- og installasjonsarbeider
- materialer og utstyr som er ankommet på forsikringsstedet og som skal inngå i arbeidet
- materialer og utstyr byggherren har betalt forskudd for og materialer og utstyr byggherren har overgitt i entreprenørens besittelse.

I den foreliggende sak er det ikke tale om skade på kontraktsarbeid som skal overleveres. Den generelle entreprenørforsikringen dekker derfor ikke skaden.

Sikrede har avtalt tilleggsdekning "N60 Brakker og arbeidsutstyr". Denne dekningen gjelder ifølge pkt. 1 for "den som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringstaker)" og dekker derfor i utgangspunktet forsikringstakerens økonomiske interesse i de gjenstander som er forsikret. Sikrede er ikke eier av de leasede gjenstandene og har derfor ikke en økonomisk interesse i disse som er omfattet av forsikringen.

Flertallet peker for øvrig på at det normalt er eier av en gjenstand som tegner forsikring for gjenstanden. Det er uklart for flertallet om eieren av stillaset har egen tingsforsikring for stillaset, og det er heller ikke fremlagt noen kontrakt som pålegger leietaker forsikringsplikt, slik tilfellet er for leasede biler. Flertallet stiller derfor spørsmålstegn ved leietakerens behov eller mulighet for å tegne forsikring for gjenstander vedkommende ikke eier. En slik forsikring måtte i tilfelle være tegnet av forsikringstaker/sikrede med eieren av stillaset som medforsikret, og en slik dekning fremkommer ikke av tilleggsvilkåret.

3 Brudd på fal. § 1B-1

Sikrede anfører at foretaket har brutt sin rådgivningsplikt, jf. bl.a. fal. § 1B-1.

Foretaket anfører at det ikke ble gjort kjent med at sikrede leaset stillaset, og evt. forsikringsbehov knyttet til dette, før etter at skaden hadde inntruffet.

Fal. § 1B-1 første ledd angir:

Før avtale inngås skal forsikringsdistributøren identifisere kundens krav og behov på grunnlag av opplysninger innhentet fra kunden, herunder opplysninger om kundens økonomiske situasjon i den utstrekning det er relevant. Tilbud og anbefalinger skal være i samsvar med kundens krav og behov

Foretaket skal etter dette identifisere kundens dekningsbehov på basis av opplysninger innhentet fra kunden. Kunden må altså opplyse om sin virksomhet for at foretaket skal kunne identifisere dekningsbehovet. Sikrede har anført at "Dersom leaset materiale ikke er omfattet, har foretaket ikke forstått sikredes virksomhet og forretningsmodell", men han har så vidt flertallet forstår ikke anført at han forklarte foretaket at han leaset utstyr og heller ikke anmodet om forsikring som omfattet slikt utstyr. Ut fra foretakets forklaring var foretaket ikke gjort kjent med at kunden brukte leaset materiell i sin virksomhet. Tatt i betraktning av at det normalt er eieren av gjenstander som forsikrer sin økonomiske interesse i gjenstanden, kan flertallet ikke se at foretaket her hadde noen oppfordring til å spørre sikrede om han hadde behov for forsikring av leaset utstyr.

Nemndas mindretall, Johannes Straume, bemerker:

Mindretallet mener sikrede må få medhold:

Ansvarsforsikring

Mindretallet er enig i at når det ikke er dokumentert at ansvarsforsikringen utløses, så er det ikke noen grunn for nemnda til å gå inn på unntakene. Når det likevel gjøres, mener mindretallet at det er en forskjell mellom leie og leasing. Leasing er en relativt vanlig finansieringsform som kan sees på som en mellomting mellom leie og lånefinansiering. Det er også relativt enkelt for et foretak å klargjøre at også leasing faller utenfor – dersom dette er ønskelig.

Brudd på fal. § 1B-1

Det er i denne saken tegnet en tilleggsforsikring for "Brakker og arbeidsutstyr". Dette er en forsikring som i utgangspunktet også vil omfatte stilas.

Det å lease denne type utstyr er ikke uvanlig, Mindretallet forstår henvisning til "sikredes virksomhet og forretningsmodell" som en beskrivelse av at dette er noe selskapet gjør og som en forventer at foretaket var kjent med. Ettersom leasing er en relativt vanlig måte å skaffe seg brakker og arbeidsutstyr, bør foretaket avklare om sikrede benytter seg av slik leasing. Det vises her også til at foretaket har anført at sikrede skulle ha tegnet en annen type forsikring for stillaset.

Mindretallet viser også til at forsikringen slik den er utformet kan bidra til å skape uklarhet, herunder at for tilleggsforsikring "N60 Brakker og anleggsutstyr" fremgår at "Generelle vilkår" gjelder. Blant disse generelle vilkår finner en også 7.1.6 som regulerer nettopp foretakets ansvar overfor leasingselskap. Dette medfører etter mindretallets vurdering at foretaket bør være enda grundigere i sin innhenting av opplysninger fra kunden, da det ikke fremstår som åpenbart for en kunde at leaset materiell faller utenfor dekningen i tilleggsforsikring N60.

For å ivareta rådgivningsplikten må foretaket sikre at det innhenter alle relevante opplysninger. Dette er det enkelt for foretaket å gjøre, eksempelvis ved å stille spørsmål om sikrede også leaser "brakker og anleggsutstyr". Det vil også være enkelt å dokumentere at dette er gjort.

I denne saken har foretaket ikke foretatt noen nedtegninger fra samtalene som har vært, og den uklarhet dette måtte skape må gå ut over foretaket og ikke sikrede. Mindretallet finner derfor at foretaket har brutt sin rådgivningsplikt.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Johannes Straume (næringsrepresentant).